

**מזכ"ל מק"י מגנה את
הפיגועים הרצחניים
עמ' 4**

גיליון 13 / 30 במארס 2022

מקימים ברית נאט"ו לעניים

פסגת הנגב: כולם למען אחת - ארה"ב, ואחת למען עצמה (צילום: מחלקת המדינה של ארה"ב)

הוועידה תחת השם 'פסגת הנגב'. זה אותו נגב בו הורסת הממשלה בתים יום-יום, ומגשלת את הערבים-הבדואים מאדמתם", הדגיש הדובר.

נכון, בהצהרותיהם של כמה מהשרים שלקחו חלק בהתכנסות (לאו דווקא שר החוץ יאיר לפיד) שולם מס שפתיים ל"זכויות הפלסטינים", ואף המילה "שלוש" נאמרה שם. אבל המתכנסים אינם רודפי שלום – הם באו לשדה בוקר כדי להתכונן למלחמה נגד איראן.

בדומה למזרח אירופה, בה נלחמת רוסיה באוקראינה על ההגמוניה מול ארה"ב ובנות בריתה, מתחוללת במזרח התיכון מלחמה על ההגמוניה בין איראן לישראל ובנות בריתה בשירות האינטרסים של ארה"ב. זו מערכה צבאית ישראלית המשתרעת על שלוש מדינות: סוריה, עיראק ואיראן גופא. בגיליון "זו הדרך" הקודם היא הוגדרה "המלחמה ללא שם". אכן, זו מערכה ישראלית, אבל תחת השגחה צמודה של ארה"ב. ראש הממשלה לשעבר אהוד ברק גילה במוצ"ש (26.3) ב"חדשות 12", שחיל משלוח של צבא ארה"ב יושב בארץ ומשגיח מקרוב על הנעשה באיראן, ואף מוכן להתערב בכל עת. התמרונים הצבאיים התכופים בשיתוף חיילי צה"ל וארה"ב, בתיאום עם מדינות רבות במזרח התיכון, משרתים אף הם אותה מטרה: לתקוף את איראן. לכן ניתן לסכם כך את "המפגש ההיסטורי" בשדה בוקר: מאגרא רמא רמת הנגב לבירא עמיקתא של גיהנום המלחמה.

ממשלת ישראל חותרת לכונן "ברית הגנה אזורית" עם המשטרים הערביים הפרו-אמריקאיים. זו השורה התחתונה של "פסגת הנגב" שנערכה השבוע בשדה בוקר. זה מעין "ברית נאט"ו מזרח-תיכונית לעניים", או "נאט"ו דה לה שמאטע".

הכל בוצע תחת השגחה אמריקאית, על מנת להגן על האינטרסים של ארה"ב ומשטרי החסות שלה, שהם כולם - ללא יוצא דופן - נציגיו של "העולם חופשי" במזרח התיכון. מדו"ח אמנסטי שפורסם השבוע (29.3) ניתן להבין את רוחב החופש השורר במדינות שחברו לישראל ב"פסגת הנגב": ישראל של משטר האפרטהייד והכיבוש הנמשך זה יותר מחצי מאה; מרוקן הכובשת את הסהרה המערבית; מצרים של א-סיסי השוללת זכויות דמוקרטיות בסיסיות, כולל את זכות השביתה, וכוללת יותר מ-7,000 אסירים פוליטיים; בחריין הרומסת זכויות אדם והעושה שימוש בעינויים אכזריים; ואיחוד האמירויות בה אין כלל חופש ביטוי, ועשרות עצורים שם בגלל דעותיהם.

לכן, לא זכויות אדם הן שעמדו במרכז הדיונים, כשם שלא נידונו השאלה הפלסטינית והכיבוש המתמשך.

לדברי הרשימה המשותפת, "הפסגה שהתכנסה בנגב אינה פסגת שלום, אלא צעד נוסף במימוש המטרה האסטרטגית של ממשלת בנט – דחיקת הנושא הפלסטיני לתחתית סדר היום". "כדי להוסיף חטא על פשע, התכנסה

בעלי ההון, המלחמה ומשבר האקלים

"אנחנו במצב חירום אקלימי. בזמן שהאינטרסנטים עסוקים בלתדלק (תרחי משמע) את המלחמה הארורה באוקראינה, בקטבים נרשמו גלי חום שלא נראו מעולם".

ח"כ עופר כסיף במחאת האקלים בתל אביב, 25.3

מכתבים למערכת

הסכנות למפעל הציוני

בימים האחרונים גילינו שכמה אלפי פליטים אוקראינים הם האיום הגדול ביותר על זהותה היהודית של מדינת ישראל, ואין ברירה אלא לחסום אותם בגופנו בכניסה לארץ, שמא ייכנסו וישתקעו פה. ממש במקביל, התגלתה עוד סכנה למפעל הציוני: משפחות של ערבים אזרחי ישראל ופלסטינים תושבי הגדה שמבקשות להתאחד במדינת ישראל. גם כאן, נציגנו הישירו את מבטם אל תרחיש האמיים ומנעו אותו בקושי, באמצעות חוק האזרחות שעבר בכנסת (ר' השער של "זו הדרך" 10, 9.3).

המשותף לשני האירועים הוא לא רק הסמיכות בזמנים, אלא האופן שבו הם חושפים את היחס ההיסטרי של הימין לסוגיה הדמוגרפית. בשם מושגים ערטילאיים כמו רוב יהודי וזהות יהודית, עוצמת ישראל עיניים בפני אסון הומניטרי ומסרבת לתרום את חלקה, ומצד שני דנה משפחות ישראליות-פלסטיניות לחיים של גיהנום ביורוקרטי; בחלק מהמשפחות שחיות בישראל, חי אחד מבני הזוג – לרוב זו אישה – ללא ביטוח בריאות, יכולת לעבוד או להוציא רישיון נהיגה.

הטענה הביטחונית נגד איחוד משפחות היא חסרת משמעות לאור העובדה שפלסטינים רבים מגיעים מהגדה מדי יום לעבוד בישראל, בעוד שאלפי ישראלים חיים בשטחים הפלסטינים הכבושים, מעבר לגדר הביטחון. אך למרבה האירוניה, מי שחושש מאיחוד המשפחות הם בדיוק אותם אנשי ימין שמעוניינים בכוול לקדם מדינה דו לאומית באמצעות המשך שליטה על מיליוני פלסטינים שחיים תחת כיבוש.

כמעט שלושת רבעי מאה מאז שהוקמה המדינה ועם אוכלוסייה של 9.5 מיליון איש, נותר הביטחון העצמי שלנו ביחס לזהותה הלאומית של ישראל פריך ושברירי כשהיה ב-1948. לא יכול להיות שהזהות הלאומית שלנו כישראלים ויהודים תנוסח רק כאנטיתזה לאחר, ותתולק כל הזמן בפחד ושנאה כלפי האחר.

ישראל משקיעה משאבים עצומים בשמירה על זהותה היהודית ומחזיקה את הצבא החזק ביותר במזרח התיכון. מבחינות רבות, הדימוי העצמי שלנו כנקודה קטנטנה ושברירית על הגלובוס נעשה מנותק מהמציאות. ובכל זאת, הפחד המצמית להימחק או לאבד את זהותנו לא יכול לגרום לנו לעצום את העיניים בפני העולם.

לא יקרה כלום אם נאפשר לזוגות של פלסטינים משני צדי הקו הירוק לממש את אהבתם בהתאם להנחיות ההגירה שכבר קבועות בחוק, או אם נקבל לחיקנו פליטים שעולמם חרב עליהם. גם הצבא הכי חזק בעולם לא יוכל לתת ביטחון למי שלא מסוגל לחוש בטוח במדינתו ובעמו.

מיקי גיצין, מנכ"ל הקרן החדשה לישראל

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דברים בשם אומרם

בוכה כל הדרך אל הבנק

"אני שונא להגיד את זה, אבל אנחנו מרוויחים מהמלחמה באוקראינה כי אנחנו מוכרים גז ונפט במחיר גבוה יותר באירופה. זה דבר נורא שאנחנו מרוויחים מסבל של אנשים או מכך שאנשים מתים באוקראינה, ואני מתוסכל מכך שאף אחד לא עושה כלום כדי לעצור את זה. אני חושב שזה לא בריא לשווקים שמחירי הגז כל כך גבוהים ושנשים בקרוב לא יוכלו לשלם חשבונות חשמל או אפילו לקנות לחם בסופרמרקט בגלל עליות המחירים".

מתיוס ריגס, מנכ"ל חברת חיפוש הנפט והגז אנרג'אן, "כלכליסט", 20.3

כמה נמוך אפשר לרדת?

"נשיא אוקראינה זלנסקי צודק. בחוסר נכונותה להתייצב חד משמעית לצד אוקראינה, ישראל מבודדת את עצמה מרוב העולם, ומתחברת לציר הרשע החדש ישן של פוטין ואסד, סעודיה ומדינות המפרץ, שמתנגדות לציר הדמוקרטי בראשות ביידין".

מתוך גילוי דעת של מפלגת דעם, 21.3

מדינה כל פליטיה א'

"כל מי שחושש שתהיה הצפת פליטים בישראל לא מבין את המצב. מדינות האיחוד האירופי מעניקות לפליטים דיוור, חינוך ותעסוקה לשלוש שנים. אנחנו לא מעניקים להם כלום".

שר השיכון זאב אלקין, "ידיעות אחרונות", 18.3

מדינה כל פליטיה ב'

"נציגי רשות האוכלוסין אמרו בדיון בכנסת שאינם מכירים מקרים בהם הגיעו פליטים קטינים לבדם לישראל ונחקרו בגבול ללא אפוטרופוס. אני יודע שזה יפתיע אתכם אבל למרות ששם לא מכירים, אני מכיר לפחות 3 מקרים ובכולם רשות האוכלוסין סירבה להכניס לארץ את הקטינים".

ציוץ של בר פלג, 24.3

שואה עם כל דבר

"חברת הפרלמנט של אוקראינה קירה רודיק התעקשה שוולודימיר זלנסקי צדק בנאומו לכנסת, כשהשווה בין הטבח ההמוני של ולדימיר פוטין באוקראינים ובין השואה. היא אמרה שפוטין הוא היטלר, ושהוא מבצע רצח עם של אזרחים אוקראינים הנצורים בערים המופצצות. האמת היא שפוטין איננו היטלר ובאוקראינה אין שואה והרוסים אינם הנאצים. וזלנסקי איננו צ'רצ'יל. אבל ההשוואה של זלנסקי לצ'רצ'יל בפי פרשנים נלהבים בכלי תקשורת מערביים אינה נפסקת".

רוגל אלפר, "הארץ", 22.3

אחות אחת ל-5,000 תלמידים

"היחס בין מספר האחיות למספר התלמידים בבתי הספר הוא אחת ל-5,000. מצוקת האחיות גורמת לפערים בבידוק, בחיסונים ובחינוך לבריאות. הפרטתם של שירותי הבריאות לתלמיד ב-2007 גרמה לפגיעה בתנאי השכר של האחיות".

דפנה איזנברוך, אתר "דבר", 17.3

ריאיון עם מוחמד סכה, יו"ר ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל

יום האדמה: המאבק נמשך

ביבולים, בעצי זית ובבני אדם. הניסיון הנפשע הזה יושם במאי האחרון בערים המעורבות, ובעיקר בלוד. כעת מנסים להפוך את הכנופיות הללו לתופעה כלל-ארצית. התבשרנו לאחרונה על הקמת כנופיית "בראל" בנגב, כנופיה אחרת בלוד וכנופיות נוספות. כולן טוענות שהן פועלות בתיאום ובשיתוף עם המשטרה. כלומר, המדינה והמשטרה מאצילות מכוחן לאותן כנופיות על מנת לאפשר את פשיעהן מבלי שהמבצעים ישאו באחריות.

הסדר כזה הוא תופעה מוכרת בעולם, ולא המצאה ישראלית. גם קבוצות נאו-נאציות באירופה שמתנכלות לכה-י-עור ולזרים, או הקו-קלוקס-קלאן בארה"ב שהתנכלו לשחורים, ליהודים ולנשים, עשו זאת בחסות המדינה או השלטון המקומי. טיפוח כנופיות זו הכרזת מלחמה על שלומם הקולקטיבי של האזרחים הערבים. אנחנו כמובן לא יכולים להיגרר למחוזות האלה בשום פנים ואופן, ואנו דורשים שהמדינה תמלא את תפקידה בהגנה על כלל האזרחים.

מה תפקידה של השותפות הערבית-יהודית במאבק

נגד הפקעת אדמות?

בעצרת לציון יום האדמה שנערכה בנגב נמלאתי הערכה גדולה לחברים היהודים שבאו להשתתף, ולא רק להזדהות, במאבקם של ערביי הנגב. אני חושב שלשותפות היהודית-ערבית במאבק תפקיד מכריע, ובכוחה להראות שיש ציבור רחב שמתנגד למדיניות הממשלה ולפעילותן של הקבוצות הפשיסטיות.

המאבק היהודי-ערבי בסוגיית השוויון האזרחי והלאומי של האוכלוסייה הערבית הוא עניין בעל חשיבות רבה לאינטרסים של ערבים ויהודים כאחד. אנחנו מתנגדים לצביעות השורות במחוזות מסוימים בפוליטיקה הישראלית, כמו אצל אלה המזדעזעים מטורי הפליטים באוקראינה ובה בעת מנציחים את הפליטות הפלסטיניות ואת ההתנכלות לעם הפלסטיני.

הזכרת גם את מצבה של האוכלוסייה הערבית

בערים המעורבות...

כפי שאמרתי קודם, המאבק העיקרי של האוכלוסייה הערבית מתמקד כיום בנגב. אולם מייד לאחר המתקפה על הנגב, ולא פחות מסוכנת ממנו, החריפה המתקפה הכוללת על האזרחים הערבים בערים המעורבות. יש ניסיון לקעקע את המבנה החברתי באמצעות החדרת פשע וסמים. קיימת בהן מצוקת דיור איומה שמאיימת לדחוק את התושבים אל מחוץ לערים אלה. יש כנופיות פשיסטיות שמסתובבות עם נשק, כפי שראינו במאי האחרון, והסתה פרועה שמובלת בידי גורמים שלטוניים וחוץ-שלטוניים. בערים אלה, מצבה של מערכת החינוך, למעט בתי הספר הפרטיים, רעוע.

לכן, המצב ביפו, בלוד, ברמלה, בעכו, ובמידה מסוימת גם בחיפה, הוא מצב נפיץ ומסוכן ביותר. אין ספק שהמצוקה הכוללת יוצרת בקרב התושבים הערבים כיסים רבים של תסכול ושל זעם. את הרגשות הללו צריך לבטא במאבק דמוקרטי, ודווקא בערים האלה – בשיתוף פעולה עם גורמים בחברה היהודית.

אסף טלגם

השבוע ראיין "זו הדרך" את יו"ר ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל, מוחמד סכה, לרגל מלאות 46 שנה לציון יום האדמה.

אלו לקחים מיום האדמה ב-1976 יסייעו למאבקים בימינו?

יום האדמה נחקק בספר המאבקים של האזרחים הערבים בישראל כיום שבו התאחדה האוכלוסייה בשביתה כללית כדי להגן מהפקעה על האדמות באזור אלבטוף – סכנין, עראבה ודיר חנא. באותו יום החליטו השלטונות להטביע את המחאה הציבורית הלגיטימית הדמוקרטית בדם ורצחו שישה אזרחים ערבים, פצעו עשרות ועצרו מאות. לכן אנחנו מציינים את יום האדמה כיום זיכרון לחללים.

אך יום האדמה הוא לא רק יום זיכרון, אלא יום של מאבק. ממשלות ישראל לדורותיהן מספקות לנו מדי יום ומדי שעה סיבות להמשיך במאבק. בשנים האחרונות מתמקד המאבק בקרקע בנגב, שם מפקיעות הרשויות חלקות, משמידות יבולים ומנהלות מסע רדיפה בלתי-פוסק נגד האזרחים הערבים. נוסף לכך הן ניסו ומנסות להדביק לתושבים הערבים תווית של טרוריסטים. אך מי שמנהלת מדיניות של טרור בנגב זו הממשלה, ולא האזרחים שמגנים על בתיהם. בשנה שעברה הורסה ממשלת ישראל בנגב בממוצע מבנה כל שש שעות. זה נתון לא-יאמן, ואי אפשר לדמיין מקום בעולם בו מתרחש דבר כזה שלא במסגרת מלחמה. המדינה, כך נראה, הכריזה מלחמת חורמה על תושבי הנגב.

מדוע היא עושה זאת? משום שלא נותרו לה קרקעות להפקיע בגליל ובמשולש. היישובים הערביים מתפקעים מדוחק ומצפיפות, מה שגורם לתופעות חברתיות קשות כמו אלימות וסכסוכים. הקרקע העיקרית שנמצאת כיום ברשות האזרחים הערבים היא בנגב, ולכן זו זירת המאבק העיקרית.

האם חברותה של רע"מ בקואליציה חוללה שינוי

במדיניות הממשלה הנוכחית ביחס לנגב?

אני מזהה שינוי – אך לרעה. המתקפה על הנגב היא קשה ויומיומית. התופעה אינה חדשה, אך מאז תחילת כהונתה של הממשלה החדשה המצב החמיר יותר. ראייה לכך היא ההסתה המתמדת של השרה שקד, שמנהלת מלחמת "שחרור" של הנגב מבעליו הלגיטימיים – האזרחים הערבים-הבדואים.

גם התוכנית של רע"מ להכרה ביישובים בלתי-מוכרים היא מצג שווא. לדוגמא, לתושבי הכפר סעווה, בו נערכה העצרת של יום האדמה השנה, יש כ-12 אלף דונם. כאשר הממשלה מדברת על הכרה בכפר, מדובר למעשה בקיבוץ כל האנשים הללו בשטח קטן שלא יעלה על 1,500-2,000 דונם. כלומר, ההכרה היא בפועל מכשיר לריכוז אוכלוסייה ולהפקעת קרקע. כשאנחנו דורשים להכיר ביישובים המשמעות היא להכיר בהם יחד עם אדמותיהם, ולא לאפשר את ההפקעה. למרבה הצער, רע"מ נופלת בפח הזה ומנסה להציג את ההכרה כהישג, שעה שמדובר למעשה בנישול התושבים.

כיצד יש להגיב להקמה של התארגנויות חמושות

של הימין הקיצוני בנגב ובלוד?

ראשית פעילותן של הכנופיות האלה הייתה בשטחים הכבושים בגדה המערבית. כנופיות של מתנחלים פגעו

מזכ"ל מק"י עאדל עאמר:

נגד האלימות וגל ההסתה

בעקבות הפיגועים הקטלני בבאר שבע, חדרה ובני ברק, בהם נרצחו 11 ונפצעו רבים בידי טרוריסטים, פרסם מזכ"ל מק"י עאדל עאמר הודעה לתקשורת. בהודעה נכתב: "הציבור הערבי מגנה את הפיגועים שאינם מייצגים בשום פנים ואופן את מאבקו הצודק, אלא פוגעים בו ובצדקתו. ארגון הטרור דאעש פגע בצורה נפשעת בכל העמים הערביים, וכאשר ארגון זה ניסה להשפיע על חוגים שוליים בקרב הציבור הערבי – התעמתנו עם האידאולוגיה שלו, ובדדנו את ההשפעה שלו. כיום, ידוע מי הם הגורמים הבינלאומיים שתורמו להקמתו ולהתפתחותו של ארגון זה ולהפצת האידאולוגיה שלו. אנו מציינים בימים אלה את יום האדמה: המאבק ההיסטורי הזה, שפרץ ב-1976, הוא המודל שהציבור הערבי מאמץ במאבקו הפוליטי: מאבק עממי ומאבק ערבי-יהודי משותף".

עוד נמסר: "אנחנו קוראים להפסיק את ההסתה הגזענית וחסרת המעצורים נגד הציבור הערבי ומאבקו, ומזהירים מפני שימוש בפיגועים אלה כדי לפגוע במאבק האזרחים הערבים ולבצע דה-לגיטימציה לתביעותיהם הצודקות לזכויות לאומיות ואזרחיות, לשאיפותיהם לשוויון מלא, ולזכותם הבסיסית לחיות בשלום ולמגר את תופעות הפשיעה, האלימות והנשק המזיקות בראש ובראשונה לחברה הערבית. אנו מזהירים מפני גל ההסתה של כוחות הימין הפשיסטי, ומפני ניצול הפיגועים להסלמת ההסתה הגזענית נגד הציבור הערבי. אנו קוראים בתגובה להעמיק את המאבק הערבי-יהודי המשותף, במיוחד בתקופה קריטית זו, ומזהירים מפני כל שימוש בפיגועים כדי לנסות ולכפות תגובות פשיסטיות המעמיקות את ההתייחסות 'הביטחוניסטית' כלפי האזרחים הערבים – זאת בעודנו עדים עכשיו לקריאות להחזרת שיטות מתקופת השלטון הצבאי בוואדי ערה כולה ובאום אל-פחם בפרט – שנועדו להסתיר את כישלון הממשלה במיגור תופעת הפשיעה והאלימות בחברה הערבית."

מוחמד ברכה, יו"ר ועדת המעקב העליונה של הציבור הערבי בישראל, גינה את הפיגועים ומסר: "הפעולות של דאעש בארץ ובכלל עומדות בניגוד מוחלט לערכים הפוליטיים, הלאומיים והדתיים שלנו. המאבק שלנו למען זכויותינו הלאומיות והאזרחיות הוא מאבק פוליטי עממי בדרכי שלום ודמוקרטיה. תופעת דאעש זרה לנו לחלוטין. אנחנו יודעים מי הקים את דאעש, מי סיפק לו נשק ואמצעים. אנחנו גם מכירים היטב מי נתן טיפול רפואי לפעילי דאעש בבתי חולים בארץ ובבתי חולים שדה שהוקם בצפון. מוכר לנו המקור של הנשק בו השתמשו בחדרה".

ברכה הוסיף: "אנחנו מזהירים מההסתה הרשמית וזו של הכנופיות הקיצוניות נגד הציבור שלנו, שימשיך במאבק למען זכויותיו. לא נקבל פגיעה בציבור שלנו ובמאבק הלגיטימי שלו, בגין פעולות של אינדיבידואלים הראויות לכל גינוי ולכל דחייה".

בג"ץ הורה לשרת החינוך להעניק את פרס ישראל לפרופ' גולדרייך

בג"ץ הורה השבוע (29.3) לשרת החינוך יפעת שאשא-ביטון להעניק לפרופ' עודד גולדרייך, חוקר במכון ויצמן ופעיל עקבי נגד כיבוש השטחים הפלסטיניים, את פרס ישראל בתחום חקר המתמטיקה ומדעי המחשב לשנת תשפ"א. זאת, תוך ביטול החלטת השרה בנובמבר האחרון למנוע ממנו את קבלת הפרס משום שתמך בחרם על אוניברסיטת אריאל. באוגוסט האחרון ביטלו השופטים את החלטת קודמה של שאשא-ביטון בתפקיד, יואב גלנט, שהחליט למנוע מגולדרייך את הפרס, והורו להפקיד את ההחלטה בידיה של שאשא-ביטון. כעת הם פסלו גם את החלטתה.

פרופ' גולדרייך הגיב להחלטה באומרו כי הוא "מקווה שפסיקת בג"ץ תתקן את הנזק שנעשה לחופש הביטוי וליוקרתו של פרס ישראל". ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש – הרשימה המשותפת) אמרה בתגובתה: "טוב שבג"ץ הפך את ההחלטה המקרטיסטית של שאשא ביטון ו'ממשלת השינוי' למנוע מעודד גולדשטיין את פרס ישראל. גולדרייך הוא מדען מבריק שמחויב בכל ליבו למאבק נגד הכיבוש ולמען שלום, שוויון ודמוקרטיה. נחוצים עוד הרבה אנשים כמוהו".

הגבלות של ישראל מחריפות את מצוקת המים והתברואה בעזה

בשבוע שעבר צוין ברחבי העולם יום המים הבינלאומי, אבל ברצועת עזה רק 20% מהמים הזורמים בברזים ראויים לשתייה, ורק לאחד מכל ארבעה משקי בית יש גישה למים באיכות הראויה לשימוש אדם. מדף מידע שפרסמה העמותה "גישה" עולה, כי מערכות המים והתברואה בעזה מצויות במצב שברירי כתוצאה מההגבלות שישאל משיהה זה שנים על כניסת סחורות "דו-שימושיות" לעזה. מגבלות אלה הכשילו מאמצים לשיפור המערכות ולתחזוקתן.

מאז המתקפה על עזה במאי 2021, ישראל כמעט שלא עונה לבקשות לחיפוי הכנסה לרצועת עזה של אלפי פריטים החיוניים לתיקון ולתחזוקה של מערכות המים והביוב. כתוצאה מכך נוצר ברצועה מחסור עצום באפלי חלקי חילוף ובפריטים נוספים הנחוצים לא רק לתיקון נזקים שנגרמו מההפצצות הישראליות במאי 2021, אלא גם עבור תחזוקה בסיסית ולפיתוח המערכות.

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל
או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח תגובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com
המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

ריאיון עם ח"כ עופר כסיף על הפלישה באוקראינה ועמדת מק"י

נגד המלחמה והאימפריאליזם

ועזרה. זו התמיכה בעם הסובל מהמלחמה, להבדיל מתמיכה בשלטון הנפשע של זלנסקי הפועל נגד עמו שלו בשירות אינטרסים זרים והרסניים – לאוקראינה ולאזור כולו.

האם רוסיה היא מדינה אימפריאליסטית?

יש הטוענים כי צריך לתמוך ברוסיה ככוח "אנטי-אימפריאליסטי". אולם גם ניתוח שגוי זה אינו מצדיק את הפלישה. נוסף על כך, הוא לוקה באותן דיכטומיות שמציגים המבקרים שלנו מהמחנה הליברלי – תפיסה שגויה של טוב מוחלט מול רע מוחלט. המציאות היא מורכבת. צריך להפסיק לחפש בה היגיון בינארי.

אם נבחן את רוסיה בכלים מרקסיסטיים, ניווכח כי היא תואמת במידה רבה את ההגדרה של התיאורטיקן המרקסיסטי המצרי סמיר אמין למדינה עם נטיות אימפריאליסטיות, בעיקר ברמה האזורית.

פוטין עושה שני דברים שנראים מנוגדים, אך מנחה אותם היגיון ברור. מצד אחד, רוסיה של פוטין מצויה בתחרות בין-אימפריאליסטית עם ארה"ב. מצד שני, כשנוח לו משתף פוטין פעולה עם האימפריאליזם האמריקאי, כפי שעשה עם ממשלי טראמפ ובוש. זאת, כיוון שאין לפוטין ויכוח מהותי עם הממשל האמריקאי השמרני והפופוליסטי. הבעיה של פוטין היא עם האימפריאליזם האמריקאי בהובלת המפלגה הדמוקרטית. לכן, אם ייבחר שוב נשיא אמריקאי שיהיה שותף נוח לממשל הרוסי – נראה התחממות ביחסים.

לא ניתן גם להתחמק מהתייחסות לסוגיית אוצרות הטבע והמאבק עליהם במלחמה זו. הסוגיה של הפקת הגז והזרמתו היא חלק מרכזי מהסכסוך הנוכחי, מה שממחיש שוב את הנטייה האימפריאליסטית של רוסיה ושל המלחמה.

פוטין ומשטרו מנהלים מערכת אימפריאליסטית אזורית במרחב הפוסט-סובייטי. הם אינם מאפשרים למדינות אלה לבחור במסלול עצמאי מההון הרוסי, ואף "מענישים" מדינות פוסט-סובייטיות שממרות את פי הקרמלין, כמו אוקראינה או גיאורגיה לפניה.

כיצד ניתן להסביר את ההזדהות הרבה בציבור הישראלי עם זלנסקי?

אני סבור שאפשר לכוון תופעה זו, באנלוגיה לפינקווישניג, "בלו אנד יילו וושינג". באמצעות נקיטת עמדה חדה נגד פלישה ונגד כיבוש באוקראינה, מנסים להסתיר את מדיניות הכיבוש, הגזענות והאפליה של ממשלות ישראל.

הדיכטומיות בהן לוקים מבקרינו היא סממן להשפעת התרבות הפוליטית שטיפח נתניהו – "מי שלא בעמדתנו הוא אויבנו". תפיסה זו חלחלה למרחב הפוליטי הישראלי, ואף לחלקים בשמאל. כמוה גם התפיסה שטיפח נתניהו, לפיה המנהיג הוא המדינה. רוב המבקרים אותנו על החרמת נאום זלנסקי מזהים באופן מוחלט בינו לבין אוקראינה, אך אנחנו מתעקשים על ההפרדה.

מדוע החרימה המשותפת את נאום זלנסקי?

חשוב לציין כי לא רק רוסיה מבצעת פשעי מלחמה, אלא גם אוקראינה. יש עדויות לפשעי מלחמה משני הצדדים. בצד הביקורת הברורה שלנו על הפלישה הרוסית, אנחנו מבקרים

בשבוע שעבר החליטו חברי הכנסת של חד"ש ויתר חברי הרשימה המשותפת להחרים את נאום של נשיא אוקראינה וולודימיר זלנסקי בפני הכנסת. על רקע זה, השבוע ראיין "זו הדרך" את ח"כ עופר כסיף על המלחמה באוקראינה ועמדת המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י).

מה עמדתה של מק"י בנושא המלחמה באוקראינה?

עמדת המפלגה מורכבת. היא אינה מציבה טוב מוחלט מול רע מוחלט, אלא מתבוננת בדברים לעומקם. המציאות אינה דיכטומית, והעמדה שלנו מנסה להתמודד עמה. אפשר לפרוט את עמדת המפלגה לחמישה סעיפים עיקריים: 1. התנגדות למלחמה; 2. הסגת כוחות רוסיה; 3. כיבוד זכות ההגדרה העצמית של אוקראינה; 4. תמיכה בפתרון דיפלומטי; 5. למרות שפוטין הוא זה שפלש לאוקראינה והוא התוקפן, מי שתחרו את המלחמה הזו הם ארה"ב ונאט"ו.

כיצד באה לידי ביטוי אחריות המערב למלחמה?

מאז התפרקות ברית וורשה, הפרו ארה"ב ונאט"ו באופן שיטתי את ההבטחות וההסכמים עליהם חתמו, והוסיפו להרחיב את נאט"ו מזרחה. האחריות של ארה"ב למצבה של אוקראינה כיום היא עובדה, אך זו אינה מפחיתה מאחריותו של פוטין. בניגוד להסכמים שנחתמו בעבר, ובהם הסכמי מינסק, הציבה ארה"ב כלי נשק התקפיים במדינות הגובלות ברוסיה, דוגמת המדינות הבלטיות.

ההשקפה של השמאל הליברלי, הרואה בארה"ב ובנאט"ו סמלים של דמוקרטיה, אינה עולה בקנה אחד עם ההיסטוריה. מאז מלחמת העולם השנייה ארה"ב היא כוח שמחרחר מלחמות ומטפח דיקטטורות כדי למנוע עלייה של כוחות שמאל דמוקרטיים. אוקראינה היא רק הדוגמא האחרונה לכך, עם האיסור על פעילותן של מפלגות השמאל והחקיקה נגד איגודי העובדים. זה החל בדיכוי של המיעוטים באוקראינה ובחזוקת התפיסות הלאומניות והימניות במרחב הפוליטי האוקראיני – הכל תחת עינה הפקוחה של ארה"ב ובעידודה.

חלק גדול מהציבור הישראלי, במיוחד במחנה הליברלי, מתקשה לקבל עמדה שמדגישה את האחריות של נאט"ו ושל ארה"ב, ומאשים את מק"י בתמיכה בפוטין...

יש הבדל בין עילה למלחמה לבין המלחמה עצמה. את העילה למלחמה סיפקו בעיקר נאט"ו וארה"ב, אך הפלישה עצמה ופעולות הצבא הרוסי הן אחריותו של פוטין. משום שהעמדה שלנו מורכבת, רבים שלא הבינו אותה ייחסו לנו תמיכה בפלישה ובפוטין. פוטין הוא עריץ – רודן המדכא את עמו שלו, רוצח מתנגדים פוליטיים (למשל עיתונאים ביקורתיים) ומטפח את מעמד האולגרכים הנצלני וחסר העכבות. כפי שהדגיש בנאום בו אמר שיראה לאוקראינה איך עושים "דה-קומוניזציה". קשה להבין מדוע מצדיקים כמה מהקומוניסטים בעולם את מעשיו. הרי האנטי-קומוניזם של פוטין הוא לא רק רטרורי אלא גם מעשי. פוטין הוא דיקטטור שרודף את האופוזיציה בארצו ולא בוחל בהרעלת מתנגדים וברדיפת עיתונאים. הניסיון להציג את עמדת מק"י כתמיכה במשטרו של פוטין שגויה מהיסוד. הייתי ראשון חברי הכנסת לבקר את הפליטים שנכלאו בדרך פנורמה בכדי להציע תמיכה

שכר משמעותית לאורך שנות העבודה במקצוע השוק. "הסכם המפורט ליישום הרפורמה צפוי להיחתם בחודשים הקרובים" הדגישה. העלאת השכר תיושם בשתי פעימות. ראשונה תחול רטרואקטיבית מיולי 2021, והשנייה תיושם בהסכם המסגרת הבא במגזר הציבורי, שצפוי להיחתם בשנת 2023 – בעקבות "עסקת החבילה" שנחתמה בין ההסתדרות, לאוצר ולמעסיקים הפרטיים המונעת כל תוספת שכר במהלך השנה הנוכחית.

חרמוני הציגה את העלייה הצפויה בשכר דרך שלושה מקרים של עובדים סוציאליים – עו"ס שטח, מנהלת בדרג ביניים ומנהלת בכירה. כך, עו"ס שטח, שתלמד לתואר שני בשנה השמינית לעבודה, תשתלם בהיקף של 56 שעות כל שנתיים (החל מהשנה השלישית), ותגיע לדרג "בכירה+" בשנה ה-37, תשתכר לאחר 40 שנות ותק כ-14.5 אלף שקלים בחודש, במקום 9,500 שקלים כיום. אבל חרף ההתקדמות במרו"מ וחילופי השלטון – ההסכם טרם נחתם.

לקראת הכרזה על סכסוך עבודה

דבר הימנעות המו"מ וגרירת הרגליים של האוצר, הנמנע מלחתום על הסכם הקיבוצי ולפרסם צו הרחבה שיעניק את כל תוספות השכר לכלל העו"סים, נחשף בשבוע שעבר (23.3) בישיבת הוועדה לקידום מעמד האישה ושוויון מגדרי בכנסת. הוועדה בראשות ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש) – הרשימה המשותפת, דנה בתוכנית הלאומית למאבק באלימות במשפחה. נושא שכרם של העובדים הסוציאליים עלה לדיון. כך התברר כי לפי איגוד העובדים הסוציאליים, ב-2020 היו כאלף תקנים לא מאוישים בשירותי הרווחה. עו"ד אפרת רותם, שהיא עובדת סוציאלית ונמנית עם ראשי איגוד העובדים הסוציאליים, מסרה בישיבה: "יש קושי מטרף לאישי משרות. יש גידול במשרות שעומדות ריקות. הממונה על השכר לוקח את הזמן עם הרפורמה, שאמורים היו לחתום עליה כבר לפני תשעה חודשים. אנחנו עומדים בפני הכרזה על סכסוך עבודה".

"אנחנו עומדים עם הסכם הרפורמה המוכן שהיה אמור להיכנס לתוקף ב-1 ביולי, אבל לאוצר יש זמן. הוא לא מוכן להתחייב לתאריכים, ואנשינו עסוקים בלנסח את הדברים בצורה הכי דקדקנית, כדי שחלילה עובדת סוציאלית לא תתעשר ב-15 שקל נוספים על חשבון קופת המדינה", הוסיפה. "בקרב נכריז על סכסוך עבודה. עד לפתיחת השביתה יותרו שבויעים שבהם אנחנו מוכנים לשבת למו"מ 24 שעות ביממה עד שייצא עשן לבן, אבל אם ימשיכו לגרור רגליים – נלך עד הסוף", הדגישה.

אסף דוברוביץ מראש התקציבים במשרד האוצר אמר למשתתפי הישיבה: "הסכם העו"סים לקראת חתימה, וכשיחתם, יחול רטרואקטיבי ליולי 2021. איני הגורם המוסמך לענות על השאלה מדוע זה מתעכב".

"מה שאני שומעת הוא שערוריית. אי אפשר לעבור על זה לסדר היום, במיוחד בימים קשים כל כך, כשכל המצוקות של הציבור עולות ונעשות חריפות יותר. אולי הגיע הזמן שתצאו שוב לשביתה, ואז באוצר אולי יתעוררו. אפנה בשם הוועדה לשר האוצר, יחד עם וועדות נוספות, ואדרוש חתימה על ההסכם מיידית", השיבה יו"ר הוועדה תומא-סלימאן.

בעקבות הישיבה עמדה ח"כ תומא-סלימאן בהבטחתה ויזמה מכתב, עליו חתמו 18 חברי כנסת נוספים, בדרישה ממשרד האוצר לחתום על הסכם מיידית עם ההסכם הקיבוצי. על המכתב חתמו כל חברי הכנסת של סיעת חד"ש ויתר הח"כים מהרשימה המשותפת, וכן חברי כנסת מסיעות מרצ, ש"ס, העבודה והליכוד.

אפרים דויד

הפגנה במהלך השביתה ב-2020 (צילום: איגוד העו"סים)

שנה וחצי לאחר תום השביתה

טרם נחתם הסכם העו"סים

לפני כשנה וחצי, ב-22 ביולי 2020, לאחר 17 ימי שביתה ומחאות ברחובות הגיעו משרד האוצר ואיגוד העובדות והעובדים הסוציאליים להסכם עקרוני שהביא לסיום הצעדים הארגוניים הממושכים בשירותי הרווחה. הצדדים הגיעו להסכם עקרוני הכולל תוספת של כ-200 מיליון שקל למשכורות העובדות. בסוף יולי 2020 החל המו"מ בין האיגוד לנציגי האוצר עקב העומסים הקשים על שירותי הרווחה בעת משבר הקורונה והקושי לאייש תקנים, בין היתר בגלל השכר הנמוך.

הסיכומים שהושגו בנובמבר אשתקד

בנובמבר 2021 הציגה ענבל חרמוני, יושבת ראש איגוד העובדים הסוציאליים, את מודל השכר החדש בפני וועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

לפי המתווה שהציגה חרמוני, שכר עובד סוציאלי ותיק יעלה מ-10 עד 12 אלף שקל בחודש ל-14 עד 16 אלף שקל. הרפורמה כוללת העלאה של שכר הבסיס של העו"סים ועליית

מיטיבים עם המשתכרים שכר גבוה

תוספת נקודת הזיכוי במס הכנסה, שהוצגה בתוכנית ליברמן ובנט "למאבק ביוקר המחיה", מיטיב בעיקר עם משתכרי השכר הגבוה ביותר. כך לפי נתונים שחשף (23.3) משרד האוצר בדיון בוועדת הכספים. לפי הנתונים, כשליש מההטבה (31%) תגיע לעשירון השכר העליון, משקי בית בהם ההכנסה היא מעל 55 אלף שקל בחודש.

לדרישת חברי הכנסת הציג נציג משרד האוצר, נתנאל אשרי, כיצד תתחלק ההטבה בין העשירונים: עשירונים 1 עד 3 לא ייהנו מההטבה כלל; עשירון 4 יקבל – 1% מעלות הצעד; עשירון 5 – 3%; עשירון 6 – 5%; עשירון 7 – 12%; עשירון 8 – 21%; עשירון 9 – 28%; ועשירון 10 – 31%.

ג'ון בונצל, 1945-2022

פרופ' ג'ון בונצל נפטר בשבוע שעבר בווינה. בונצל נולד בלונדון ב-1945 לפליטים יהודים שברחו לבריטניה כשאוסטריה סופחה לגרמניה הנאצית. בתום המלחמה חזרו הוריו לאוסטריה. בונצל גדל בכפר ליד וינה בו היה לאביו מפעל נייר, ונשלח לבית ספר שבו רוב בני כיתתו היו ילדי פועלים במפעל אביו. המשפחה הייתה חילונית והיהדות לא הייתה חלק מזהותו הראשונית. בנעוריו השתדל להיות מקובל בין חבריו לכיתה, ומתקופה זו נשארה לו אהבתו לכדורגל. לקראת סוף לימודיו בתיכון עבר משבר אישי ונשלח כ"לד חוץ" לקיבוץ גברעם. בהיותו בקיבוץ הכיר את חברו הפלסטיני הראשון ממעיליה, והתוודע לסיפורם של הפלסטינים בישראל. בונצל חזר ללמוד בווינה וגייש השקפת עולם סוציאליסטית. לאחר מלחמת 67' היה בארץ כמתנדב, אך אווירת הניצחון וראשית הכיבוש שינו לצמיתות את תפיסתו הרומנטית לגבי ישראל והצינונות. ב-68' הצטרף לתנועת הסטודנטים המהפכנית נגד המלחמה בווייטנאם. באותם ימים נרקמו גם קשריו הראשונים עם רשת חברי "מצפן" שקמה באירופה אחרי 67'. בונצל אמנם ראה בישראל "חברת מתנחלים" אך הכיר באנטישמיות האירופית כאחד הגורמים החשובים להגירה היהודית לפלסטין ולארצה"ב.

בונצל למד וחקר את המזרח התיכון, ובעיקר הקדיש את זמנו לחקר הסכסוך הישראלי-פלסטיני. ספרו הראשון: "המאבק המעמדי בפזורה" עסק בתולדות תנועת הפועלים היהודית. בונצל התעניין בבונד כאלטרנטיבה לצינונות. הוא הרצה באוניברסיטאות של זלצבורג, אינסברוק ווינה והיה מבכירי החוקרים במכון האוסטרי ליחסים בינלאומיים. במשך 45 שנה שקד על תיעוד הכיבוש ועל בחינה של היבטים שונים של הסכסוך הישראלי-פלסטיני. כאתאיסט יהודי באוסטריה היה רגיש לגילויי אנטישמיות, אך לא הגביל עצמו ליהודים בלבד אלא עסק בגילויי גזענות בכלל, ואף פרסם ספר על אסלאמופוביה. בשנים האחרונות נאבק נגד ניסיון ישראל להשתיק את הביקורת על האפרטהייד בטענות על אנטישמיות השמאל. בגלל דעותיו והופעותיו הציבוריות למען הפלסטינים הואשם בידי רבים בקהילה היהודית באנטישמיות, והוחרם. אך בונצל היה גאה בעמדותיו וגם זכה בהוקרה. ב-2009 זכה בפרס ברנוו קרייסקי.

בונצל הרבה לבקר בישראל ובשטחים הכבושים. היו לו חברים ערבים ויהודים רבים. הוא היה משתתף בהפגנות ותורם למפעלים שונים בענייני זכויות אדם, המאבק הפלסטיני והסולידריות היהודית-הערבית. את רשמיו ביטא בראיונות רבים לתקשורת האוסטרית.

היה אינטלקטואל ציבורי. על רקע הפלישה האמריקאית לעיראק במטרה להפיל את סדאם חוסיין, יזם כנס גדול בהשתתפות מאות עיראקים צעירים ומבוגרים, יהודים, מוסלמים ונוצרים. בכנס השתתפו בין השאר סמי מיכאל, שמעון בלאס, יאיר דלאל, יהודה שנהב וניסים רג'ואן. בונצל היה בעל חוש צדק ורגישות. הוא היה פרגמטי ולא דוגמטי – כך היה ביחסו לברית המועצות וכך גם בגישתו לסכסוך ולפתורו. מה שהיה חשוב לו זה שהפתרון יהיה צודק ושהיה שוויון מלא בין יהודים ופלסטינים.

אזכור אותו יושב כהרגלו בקפה פרוקל בווינה, את טוב לבו ואת האכפתיות שלו. ג'וני היה, קודם כל, אדם-טוב, א-מענטש. תנחומי לבנו מטי ולחבריו באשר הם.

אבישי ארליך

במלכוד ה'אי-אפשר להשוות'

בין עזה לקייב בין כיבוש לשלום

יומיים לאחר נאומו של נשיא אוקראינה וולודומיר זלנסקי בזום בפני חברי הכנסת (22.3), התקיים בתל-אביב הכנס "בין קייב לרמאללה" שארגנה יוזמת ז'נבה. הכנס נועד למצוא נקודות דמיון ושוני בין הסכסוך בישראל-פלסטין לבין המלחמה בין רוסיה ואוקראינה, תוך ניסיון לחבר את המלחמה שם לסכסוך כאן.

מנחה הדיון, העיתונאי הוותיק רזי ברקאי שהתפטר לאחרונה מגל"צ, תהה על פשר הכותרת: "ישראל היא אוקראינה או רוסיה? הפלסטינים הם אוקראינים?" – ומיהר להשיב, כמנהג השמאל הציוני, כי "אי אפשר להשוות". בכך הדגיש כי ברקאי כי הכנס הוא בעצם רק פסאדה ריקה של חשבון נפש.

שר התפוצות נחמן שי (העבודה), נציג הממשלה הבודד שנכח באירוע, מיהר להסביר, כמו ברקאי, כי בניגוד לצבא הרוסי, הצבא הישראלי "אינו יורה באוכלוסייה אזרחית". על "המבצעים המיוחדים" בעזה אמר, כי במקום צפוף כמו הרצועה יש קורבנות אזרחיים שלא ניתן "להימנע מהם", זאת בניגוד "לקורבנות האזרחיים באוקראינה".

הדוברים בפאנל תהו, האם כותרת הולמת יותר לכנס היא משהו בסגנון: "בין מוסקבה לירושלים". כלומר, הייתה ביניהם הבנה שקטה כי רוסיה וישראל שייכות שתיהן לצד התוקפן בסכסוך. "אבל האוקראינים לא יורים טילים על הרוסים", הוסיפו, ובכך המשיכו להצדיק את ההתקפות הקטלניות על רצועת עזה.

העיתונאית נעה לנדאו ("הארץ") תהתה כיצד הסנקציות נגד רוסיה, הפנייה לבית הדין הבינלאומי בהאג וההתלכדות הבינלאומית לצדה של אוקראינה ישפיעו על ישראל, כמדינה שביצעה פשעי מלחמה במבצעים הצבאיים האחרונים, ועלולה לחזור ולעשותם במתקפות הבאות. דבריה של לנדאו לא נוסחו באופן מפורש, אבל מתגובותיהם של הדוברים בפאנל עלה חשש גובר, כי במתקפה הבאה בעזה תמצא עצמה ישראל מול חומה דיפלומטית ואולי אף מול סנקציות.

האירועים האחרונים, ובראשם "ועידת הנגב" שנערכה בתחילת השבוע (28.3) ודילוגיו של ראש ממשלת הימין נפתלי בנט בין בירות ערביות, מוכיחים כי ישראל מקבלת בזירה הבינלאומית יד חופשית, כמוה נשיא רוסיה ולדימיר פוטין אינו מקבל.

הסיבה ברורה: ישראל דבקה בפרטונה האמריקאי, שהוא כוח דועך אך עדיין הגמוני בזירה הבינלאומית. ארה"ב מנסה להחליש את רוסיה, ולכן מפעילה את מלוא כובד משקלה הבינלאומי נגד הפלישה לאוקראינה. אך הפתרון לסכסוך בין רוסיה לאוקראינה דומה לזה שיושג בסופו של דבר בין ישראל לפלסטינים: קץ ללחימה, סיום מידי של הכיבוש ומו"מ לשלום צודק. אך זה לא נאמר בכנס. הרי כידוע, "אין להשוות".

זוהר אלון

מן הסתם נתקל בהתנגדות ציבורית חריפה. החוק מגביל את זכותם של עובדים להתאגד ומציב מגבלות בפני איגודי עובדים קיימים. בנוסף אושרו חוקים הפוגעים בזכויות עובדים שונות.

דברי ההסבר הרשמיים שצורפו לחקיקה אנטי-דמוקרטית זו מהממים לא פחות מתוכנם: ראשית נטען כי בעלי ההון התגייסו למען המאמץ המלחמתי, ולכן מאבק נגדם שקול לתמיכה באויב; ובהמשך מוסבר כי לאחר המלחמה יסייעו בעלי ההון בשיקום המדינה, ולכן המדינה צריכה לעזור להם באמצעות הורדת "קשיים והגבלות".

המלחמה משרתת את האינטרסים הפוליטיים של זלנסקי, המנצל אותה כהזדמנות לבצר את שלטונו ואת שלטונו של בעלי ההון באוקראינה. הקו הפוליטי של זלנסקי – הגבלת זכויות העובדים, חיזוק כוחו של ההון ואיסור על פעילותן של מפלגות שמאל – הוא רמיסה בוטה של הדמוקרטיה וזכויות האדם באוקראינה.

לכן, טוב עשו חברי הכנסת של חד"ש בהחרים את נאומו של זלנסקי. נואם זה אינו מייצג את העם!

ע"ס

נואם שאינו מייצג

בשבוע שעבר עוררה החלטתה של סיעת חד"ש בכנסת להחרים את נאומו של נשיא אוקראינה סערה ציבורית. מחנה "השמאל הציוני" הצטרף לביקורת הרועמת על חד"ש, בין השאר כיוון שמחנה זה עצמו מסרב להקשיב לדבריו של הנשיא זלנסקי – הנאמרים באוקראינית.

נאומו של זלנסקי מול חברי הכנסת היה חלק מקמפיין נאומים דיפלומטי, שהחל בנאומו המקוון של זלנסקי מול הקונגרס האמריקאי. תוצאתו הייתה – החלטה אמריקאית לשלוח נשק רב לאוקראינה. לאור ההצלחה, החליט זלנסקי לצאת למסע נאומים במדינות שונות, ובכולם חזרה הבקשה הקבועה של הנשיא ליותר נשק, יותר סנקציות והסלמה של הסכסוך. נאומו של זלנסקי בכנסת לא חרג ממסרים אלה.

מול חברי הפרלמנט של מדינות נאט"ו, דרש זלנסקי לנקוט מדיניות של "סגירת השמיים" – כלומר, שחברות נאט"ו יערכו לכך שבשמי אוקראינה לא יטוסו מטוסים של רוסיה או טילים שזו משגרת. נאט"ו מסרבת לנקוט מדיניות כזו, שתחייב לחימה בין כוחותיה לבין חיל האוויר הרוסי ועלולה להידרדר בקלות למלחמת עולם שלישית. במיליטריזציה הנוכחית, מלחמה כזו עלולה להיות מלחמה גרעינית, שתעלה בחייהם של עשרות או אף מאות מיליוני אנשים ברחבי העולם. זלנסקי מודע לחשש זה, ולכן מבטיח בכל נאומיו כי הפחד ממלחמת עולם שלישית חסר ביסוס, משום שרוסיה לא תסתכן צבאית מול ברית נאט"ו. לטענתו, מדיניות סגירת השמיים תוביל דה-אסקלציה, ותאפשר לאוקראינה לחתור לסיומה המהיר של הלחימה. אך בנאומיו באוקראינית, אל קהל תומכיו, אומר זלנסקי דברים שונים בתכלית. הוא זונח כליל את השיח על דה-אסקלציה, ומבטיח להסלים את הלחימה. בנאום וידאו ששידר ב-20 במרס התמקד זלנסקי במשא ומתן עם רוסיה לסיום המלחמה, ואמר כי אוקראינה לא מוכנה לוותר על שטחה ועל עצמאותה הפוליטית. מבחינתו, הדגיש, אם רוסיה לא תקבל את עמדתה של אוקראינה במשא ומתן, שתפתח מלחמת העולם השלישית.

יתר על כך, זלנסקי משתמש בפלישה של רוסיה לאוקראינה על מנת להדק את אחיזתו הפוליטית במדינה. בעוד התותחים רועמים, העביר זלנסקי חקיקה מהירה לצמצום המרחב הדמוקרטי במדינה ולדיכוי השמאל. ב-15 במרס, לדוגמה, אושר באוקראינה חוק לפיו התנגדות למלחמה וקריאה לשלום ייחשבו תמיכה בכיבוש הרוסי ובגידה במדינה. החוק החדש מטשטש בכוונה את ההגדרה של שיתוף פעולה עם האויב ו"תמיכה חסויה בפעולותיו", כך שניתן יהיה להפעילו בכל עת ונגד כל אחד.

חוק אחר שאושר ב-15 במרס – "החוק להגבלת איגודי עובדים" – לא קשור כלל למלחמה, אולם בעתות שלום היה

המשך מעמ' 5

מדוע החרמה המשותפת את נאום זלנסקי?

גם את הממשל האוקראיני ואת זלנסקי. האלימות של הצבא האוקראיני כלפי שבויים, לדוגמה, היא פשע מלחמה. חשוב שוב להדגיש: פוטין הוא עריץ ודיקטטור נפשע, אך אין להתעלם מפשעיו של זלנסקי.

עוד לפני המלחמה עשו זלנסקי והמשטר האוקראיני רהביליטציה לפושעי מלחמה ומשתפי פעולה עם הנאצים, כמו סטפן בנדרה שתמונתו מתנוססת בעיריות במערב אוקראינה. קשישים שהיו חברים בארגונים של משתפי פעולה עם הכיבוש הנאצי קיבלו לגיטימציה ואותות כבוד מזלנסקי עצמו בתאריך של חגיגות יום הניצחון. זלנסקי שילב ארגוני ימין קיצוני ולאומני, לרבות המיליציה הניאו-נאצית "אזוב", בצבא האוקראיני ודיכא את דוברי השפה הרוסית באמצעות חקיקה. הציבור האוקראיני ברובו כמובן אינו נאצי, אך הכנסת הכוחות הפשיסטיים למנגנוני המדינה ומיסוד הלאומנות הן תופעות שאנחנו מבקרים.

לכן, בעודנו תומכים בעם האוקראיני נגד הפלישה, אנחנו מתנגדים לממשלתו של זלנסקי. נשיא זה אינו מייצג את האינטרסים של העם. הוא פושע שפועל נגד השמאל ונגד והמיעוטים באופן אנטי-דמוקרטי מובהק.

זלנסקי נאם בפני הכנסת במטרה לחולל הסלמה בסכסוך – לבקש נשק (שידע שלא יקבל) ולגעור בישראל על שאינה תומכת מספיק בממשלתו. בנאומו התבסס על השוואות מופרכות ומבזות עם השואה, שהפתיעו אפילו את המרחב הפוליטי הישראלי.

חשוב שעמדתנו תהיה ברורה ולא תנוסח בצורה המשתמעת לשתי פנים. אנחנו מבקרים את הפלישה המרושעת של פוטין לאוקראינה, אך גם מסבירים את תפקידו של האימפריאליזם המערבי בליבוי הסכסוך.

בתקופת המלחמה הקרה חתרה המדיניות האמריקאית להקיז את דמם של הסובייטים עד אחרון האפגנים. המדיניות האמריקאית הנוכחית היא להקיז את דמם של הרוסים עד אחרון האוקראינים. זלנסקי הוא ראש החץ של מדיניות זו, ולכן הוא מסוכן לעם האוקראיני ולאינטרסים האמיתיים שלו.

עידן סלוצקר

באירוע שייערך בסינמטק יוקרן סרטה התייעודי של יסמין קיני "כישלון מופלא" (ישראל, 2009) על מסעו יוצא הדופן של רובין מיוהנסבורג לתל אביב. אחריו יתקיים קונצרט "פרי ג'ז" של עמיתיו, תלמידיו ואוהביו. רובין עזב את דרום אפריקה, בה נולד ב-1932, לאחר שהועמד לדין "על חילול השם". מאז חי בישראל.

בשנות ה-50 הפגין רובין נגד שלטון האפרטהייד וניגן עם מוזיקאי ג'ז שחורים. ב-1960 הציג סדרת ציורים תחת הכותרת "סדרת שארפוול". הייתה זו התגובה הראשונה והיחידה של אמן לבן בדרום אפריקה לטבח שארפוול, בו טבחה המשטרה בקבוצה של מפגינים שחורים לא אלימים. 59 נהרגו וכ-180 נפצעו. השלטונות הגזעניים בפרטוריה תקפו את רובין גם בגלל ציור שהציג ובו נראה ישו הצלוב ולצדו המשפט "סלחו לו, כי לא ידע מה הוא עושה" – היפוך של המשפט שמופיע בכרית החדשה, בו אומר ישו לאלוהים על בני האדם "סלח להם כי לא ידעו מה הם עושים". רובין הועמד לדין והחליט לעזוב את דרום אפריקה בגלל שמאס בשלטון האפרטהייד. את לימודי האדריכלות השלים רובין בלונדון ב-1963, ולאחר מכן הגיע לארץ. באותה שנה החל לעבוד במשרדו של האדריכל אריה שרון בתל-אביב, עד לפרישתו ב-1984. בשנותיו האחרונות חלה רובין באלצהיימר אך המשיך לנגן בגדה השמאלית, בין השאר עם מוזיקאים שהיו צעירים ממנו ביותר משישים שנה. בסוף 2018, בגיל 86, מצבו לא איפשר לו להמשיך.

לקראת יום הולדתו ה-75 החלה הבמאית קיני, בתו החורגת, לתעד את חייו ואת מסעו חזרה ליוהנסבורג, אותה עזב יותר מ-40 שנה קודם לכן. הסרט עוקב אחר חייו של האמן, משפחתו, יצירתו, בהווה, ומתעד את חזרתו אל יוהנסבורג של היום, כשרצף של אירועים מקימים עליו את סיפורי עברו.

נמרוד עובד

הרולד רובין בגדה השמאלית (צילום: ויקימדיה)

פסטיבל אפוס לסרטי אמנות אמל מורקוס והרולד רובין על המסך הגדול

במסגרת פסטיבל אפוס לסרטי אמנות שנפתח בסוף השבוע (26.3) בסינמטק תל-אביב יוקרנו, בין השאר, סרטים על הזמרת אמל מורקוס ועל נגן הג'אז הרולד רובין. הפסטיבל, שנוסד ב-2009, הוא מקום מפגש בין האמנויות השונות לבין אמנות הקולנוע.

עשרות הסרטים המקומיים והזרים המוצגים בפסטיבל, התייעודיים והעיליתיים, עוסקים ביוצרים ובתחומי אמנות מגוונים: שירה וספרות, מחול, מוזיקה לסוגיה, תיאטרון, אמנות פלסטית וקולנוע.

בפסטיבל תוקרן על המסך הגדול ביום חמישי (31.3) בשעה 11:00 הסדרה "מוזות", בהשתתפות היוצרים והאמנים. זו סדרה ובה שישה סרטי תעודה בני 30 דקות, שבמרכזם דמויות בולטות מעולם התרבות המקומי. במרכז הסדרה: הזמרת אמל מורקוס (במאית: אורית פוקס), המשורר רוני סומק (במאים: רן סלוין ונורית קידר), הסופרת צרויה שלו (במאית: איילת ברגור), השחקן ששון גבאי (במאים: אדם גבאי ודוד אופק), הציירת זויה צ'רקסקי (במאית: ענת שוורץ) והמאייר דוד פולונסקי (במאי: אופיר טריינין).

מורקוס היא מהזמרות הידועות ביותר בחברה הערבית-הפלסטינית בישראל, ובעבר שיתפה פעולה בהופעות עם ג'ואן באאז, רוברט ואייט, מרסדס סוסה וגליקריה. באחרונה הלחינה מורקוס את השיר "דולא" מאת המשורר הפלסטיני סמיח אל-קאסם, שכתב אותו בתחילת שנות ה-70.

למחרת, ביום שישי (1.4) בשעה 20:30, יתקיים אירוע בין-תחומי לכבוד האמן, האדריכל והמוזיקאי הרולד רובין. במשך שנים רבות היה רובין בן בית במועדון הגדה השמאלית, ובמקרה הזדמנו הדברים כך שהאירוע לזכרו ייערך ביום בו יחגוג המועדון התל-אביבי 35 שנה לקיומו.

סרטו החדש של ערן קולירין ובבוקר קמה גדר ההפרדה

"ויהי בוקר", סרטו של הבמאי ערן קולירין ("ביקור התזמורת"), המבוסס על ספר מאת סייד קשוע, עלה בשבוע שעבר לאקרנים ברחבי הארץ. גיבור הסרט הוא עובד בחברת הייטק ירושלמית (אלכס בכרי) ובוגר כפר הילדים והנוער "הדסים", שמגיע יחד עם אשתו (גי'ונא סולימן) לחתונה של אחיו בכפר. הוא מבקש להתחפף משם כמה שיותר מהר, על מנת להספיק עוד לעבור באותו לילה אצל מאהבתו הישראלית.

אבל בדרכם חזרה הביתה מתברר לבני הזוג ולבנם הקטן שהדרך נחסמה במפתיע. כוח צה"לי מודיע להם שסגר הוטל על האזור "מסיבות מבצעיות", ומורה להם לשוב על עקבותיהם. בימים שלאחר מכן מתברר שמטרת הסגר היא בניית חומת ההפרדה.

ההפרדה היא עומדת במרכז סרטו של קולירין: בין אזרחים ערבים-פלסטינים למדינה, בין פלסטינים לבין עצמם (אזרחי ישראל ותושבי השטחים הכבושים), בין נשים ובין גברים, בין מועצת הכפר לתושבי הכפר ובין ארגוני הפשע לאזרחים התובעים את זכויותיהם. הסרט מתאר תמונה מורכבת של הקיום הערבי-פלסטיני בישראל תחת מכש לחצי הגזענות, הקפיטליזם, הפשע והשסע החברתי.

יוסי אבו

נוער למען האקלים

עוד הדגישו הארגונים שישראל היא מהמדינות המעטות בעולם שעדיין אינה פועלת על בסיס תוכנית היערכות לאומית מתקצבת ומאושרת – כך לפי דו"ח מבקר המדינה שפורסם לפני כמה חודשים.

יום האדמה: מאות השתתפו בעצרת בכפר סעווה בנגב

האירועים לציון יום האדמה נפתחו (26.3) בכפר סעווה הבלתי-מוכר בנגב. לפני כחודשיים התנהלו באדמות הכפר סעווה עימותים בין התושבים למשטרה, על רקע תוכניות קק"ל לנטוע עצים בשטח המשמש את התושבים לחקלאות. לפני העצרת נטעו המשתתפים עצי זית יחד עם בעלי הקרקע, מתוך הכרה בזכויותיהם. בנטיעות השתתף בין השאר יו"ר הרשימה המשותפת, ח"כ איימן עודה (חד"ש).

בעצרת נאם יו"ר ועדת המעקב העליונה מוחמד ברכה, שגינה את הפיגוע בבאר שבע בשבוע שעבר וקרא להכיר בכפרים הבלתי-מוכרים. כמו כן נשא דברים ג'מעה אזברגה, יו"ר ועדת הייצוג של ערביי הנגב. אזברגה גינה את מרצ ומפלגת העבודה החברות בממשלה הגזענית, ואת רע"מ התומכת בה. כמו כן הודה אזברגה לפעילים היהודים שעומדים לצד תושבי הנגב הערבים ותומכים בהם במאבקם. תהלוכה נוספת לציון יום האדמה התקיימה בגליל (30.3). התהלוכה יצאה מסכנין בשעה 14:30, צעדה דרך עראבה והסתיימה בעצרת מרכזית בדיר חנא. בנוסף נערכים אירועים מקומיים לציון יום האדמה ביישובים נוספים ובהם טייבה וכפר כנא.

חברי בנק"י צועדים במחאת האקלים בת"א, 25.3 (צילום: זו הדרך)

יותר מאלף בני נוער השתתפו בצעדה למען האקלים בטיילת בתל אביב (25.3), במסגרת פעילות התנועה העולמית של נוער למען האקלים. פעילת האקלים גרטה תונברג השבדית אמרה לקראת יום המחאה העולמית: "בכל רחבי כדור הארץ אנשים ישתתפו, יצעדו וימחו כדי לדרוש ממנהיגי העולם לתעדף מחדש". הפגנות דומות נערכו במקביל ברחבי העולם.

המפגינים בתל אביב קראו לכנסת לחוקק חוק אקלים שיחייב את הרשויות לפעול לצמצום פליטת גזי חממה ולהתכונן להחרפת משבר האקלים. בשלטים שנישאו בהפגנה נכתב בין היתר: "משבר האקלים כבר כאן", "אם אין לעולם עתיד, למה לי להיות תלמיד?", "דור שלם דורש עתיד" ועוד. פעילי ברית הנוער הקומוניסטי הישראלי (בנק"י) שלקחו חלק ב"גוש האדום" במצעד הציגו מיצג צבעוני, הניפו דגלים אדומים וכרזות בהן נאמר: "העשירים מתעשרים – בשכונות נחנקים" ו"אקו-סוציאליזם עכשיו".

עשרות ארגוני סביבה עמדו מאחורי המצעד. "יחד, מיליוני בני ובנות נוער מרחבי העולם – נצא למחות ולהשמיע את קולנו בשביל העתיד של כולנו", מסרו. המארגנים הדגישו: "משבר האקלים הוא האיום הגדול ביותר על חיינו ועתידנו והשלכותיו כבר קורות כיום ומסכנות את חיי כולנו. הממשלה מבטיחה הבטחות ומציבה יעדים אך לא מקיימת או עומדת בהם".

מ"חיים וסביבה", ארגון הגג של ארגוני הסביבה בישראל, נמסר שבמדינת ישראל אין חוק אקלים. "גם כאשר כל העובדות מצביעות על כך שזה החוק המשמעותי ביותר שדרוש בעת הזו. מדינות העולם כבר הבינו ונערכות לקראת המשבר הגדול ביותר של האנושות. אמנם גם בממשלה הבינו זאת ואף, התחייבו לקדם חוק כזה במסגרת ההסכמים הקואליציוניים. אבל בפועל: ישראל לא ערוכה למשבר האקלים ועדיין לא חל שינוי תפיסה במדיניות הישראלית בנושא. ל-84% מהגופים הציבוריים אין כלל תוכנית להתמודדות עם משבר האקלים".

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

יום הולדת 35 לגדה השמאלית

הופעות, דוכנים, אמנות, אוכל ועוד

יום שישי, 1.4, בשעה 12:00

הקרנת הסרט

"אוניית הקרב פוטימוקין" / סרגיי אייזנשטיין

ברית המועצות, 1925, 75 דקות (אילם; כתוביות בעברית)

מוצ"ש, 2.4, בשעה 20:00

השבוע באתר "זו הדרך"

מרצים וסטודנטים הפגינו באוני' ת"א נגד פיטורים, מתנחלים ביצעו פשעי שנאה בשני כפרים בגדה, עובדי בית החולים הצרפתי בנצרת פתחו בשביתה, ועוד...

zoha.org.il

ת"ד 26205, ת"א 6126102, מל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il, מק"י: maki.org.il, info@maki.org.il